

Також на сьогодні актуальною буде розробка механізму, який буде ґрунтуватись на принципі регресивного оподаткування галузей [4]. Це буде актуально для підприємств, які нарощують обсяги виробництва продукції, що має перспективи збуту на внутрішньому та зовнішньому ринках. За таких умов підприємства будуть самі зацікавлені в тому, щоб показувати оподатковану базу в повному обсязі, адже чим більша буде сума отриманого прибутку, тим менша ставка податку.

Одним із найбільш ефективних факторів розвитку малого бізнесу є підтримка новостворених малих підприємств. Для таких підприємств необхідно вводити систему податкових стимулів як у межах спрощеної системи, так і за її межами. Зокрема можна диференціювати ставку єдиного податку, створивши окремі значення для новостворених суб'єктів, наприклад, у вигляді податкових знижок, що дозволить новим підприємствам сплачувати не повну суму податку, а певний її відсоток.

Підсумовуючи вище сказане, можна зазначити, що для підвищення ефективності податкової системи в діяльності малих підприємств необхідна належна увага з боку держави. Зокрема необхідно розробити чітку та зрозумілу податкову політику, яка буде спрямована на стимулювання вітчизняного виробництва, споживчого попиту, а також посилення регулюючої та контролюючої функції держави щодо сплати податків. Якщо ж говорити про спрощену систему оподаткування, то потрібно сказати, що вона повинна мати такі умови, які б заохочували суб'єктів малого підприємництва на ведення «відкритого» та «безтіньового» бізнесу. Тобто вона повинна бути сформована таким способом, щоб було одночасне спрямування і на стимулювання розвитку малого бізнесу, і на наповнення місцевих та державного бюджетів.

Список використаних джерел: 1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. 2. Бех Н. Особливості розвитку та функціонування малого і середнього бізнесу в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2016. № 1(26). С. 16-18. 3. Дикань О. В. Розвиток малого бізнесу в Україні: проблеми та шляхи забезпечення. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 57. С. 60–62. 4. Гречко А. В. Дослідження впливу податкової політики на економічний розвиток України. *Ефективна економіка*. 2012. № 10. С. 10-15.

УДК 336.02

В.О. Стецюра, студент

Науковий керівник: **А. О. Нікітішин**, канд. екон. наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ

Ключові слова: податок, екологічний податок, надходження, бюджет, ставка податку, законопроект.

Щодня виробничі підприємства в процесі своєї діяльності отримують готову продукцію, а з нею і відходи, які потрібно в подальшому десь розміщувати. Оскільки екологічна ситуація в Україні та світі загалом дедалі погіршується, було вирішено створити так званий екологічний податок, який надасть можливість зменшити забруднюваність й отримувати компенсаційні кошти за здійснювані викиди у вигляді надходжень до бюджетів.

З 1 жовтня 1991 року був введений у дію Закон Української РСР «Про систему оподаткування», за яким екологічний податок належав до загальнодержавних податків та визначався як податок, який «сплачують усі підприємства, об'єднання і організації та громадяни, які завдають шкоди навколишньому природному середовищу та погіршують якість природних ресурсів» [1, с. 22].

Екологічний податок має різні назви в різних країнах світу, різні ставки й бази нарахування, проте його призначення однакове. Введення екологічного податку зумовлене потребою часткової компенсації негативного впливу на довкілля небезпечних факторів, що виникають у процесі діяльності суб'єктів господарювання. У зв'язку з тим, що такий вплив є об'єктивно неминучим, передбачено економічне стимулювання суб'єктів господарювання до скорочення забруднення навколишнього середовища [2].

У той час як країни Європи підвищують ставки екологічного податку й підтримують рівень надходжень на одному рівні, в Україні надходження від екологічного податку останні-

ми роками коливаються: так, у 2015 році відбулось різке падіння, у 2016 році, після підняття ставок – рівень надходжень знову зріс, на сьогодні рівень надходжень за економічним податком знову має тенденцію до зниження.

Динаміку надходжень коштів від екологічного податку в бюджет України за 2012-2018 рр. представлено на рис. 1.

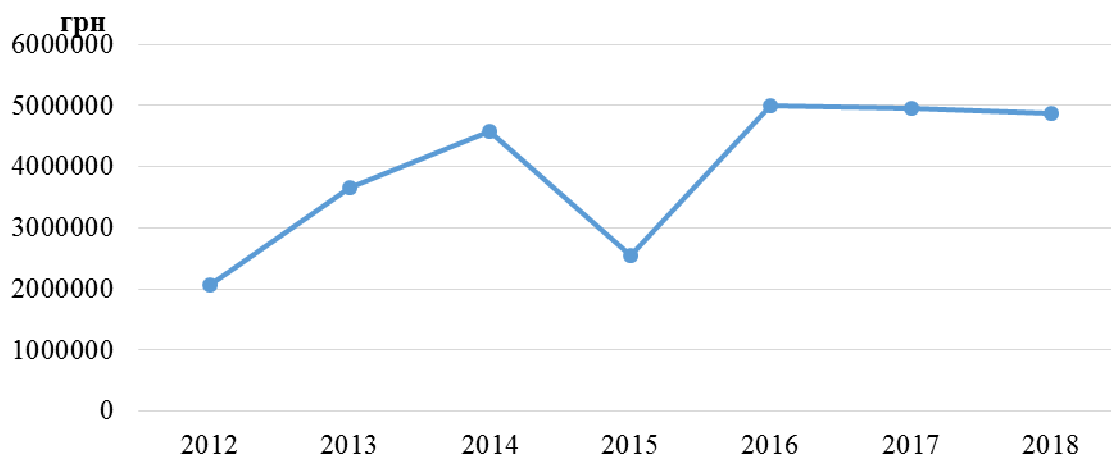

Рис. 1. Динаміка надходжень коштів від екологічного податку за 2012-2018 рр.

Через це у 2019 році на розгляд було винесено питання щодо підвищення ставок екологічного податку, зокрема законопроектом запропоновано підвищити деякі ставки у 4 рази, а саме:

- 1) збільшити в 4 рази ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення;
- 2) збільшити в 4 рази ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти;
- 3) збільшити в 4 рази ставки податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах;
- 4) збільшити в 4 рази ставки податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені);
- 5) збільшити в 4 рази ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк [3].

Впровадження таких змін дасть змогу зменшити викиди у воду, в атмосферне повітря, знизити розміщення відходів на звалищах, які ще можна переробляти, та інше. Також, як передбачається, підприємствами, які не зменшують викиди через свою діяльність, буде надходити більша сума компенсації за забруднення довкілля.

Екологічний податок є важливим інструментом державної екологічної політики та вітчизняного механізму податкового регулювання соціальної сфери [4-6]. З недавнього часу в деяких країнах почали масово поширювати інформацію про те, що літаки сильно впливають на зміну клімату, це такі країни як: Швеція (ввела податок на переліт усередині країни та на території ЄС у 2018 році), Німеччина, Франція, Нідерланди та інші (законопроекти прийнято, введення відбудеться ближчими роками) [7]. Тому потрібно переглянути об'єкти оподаткування на його відповідність у країнах ЄС з урахуванням національної практики.

Ще однією проблемою є те, що підприємства занижують показники викидів з метою зменшення сплати податку, тому обов'язковим заходом має бути посилення контролю за правильністю нарахування та сплати податку в бюджет.

Отже, за допомогою екологічного податку та правильності його застосування можна покращити стан довкілля та збільшити доходи бюджету держави, проте для цього необхідно внести певні правки щодо ставок податку, бази та об'єктів оподаткування.

Список використаних джерел: 1. Канонішена-Коваленко К. Екологічний податок від А до Я. *Відкритте Суспільство*. 2017. С. 105. 2. Екологічний податок–2019 в Україні: «гарячі» зміни як крок до європейської моделі розвитку чи елемент посилення тиску на бізнес? URL: <http://ecolog-ua.com/articles/ekologichnyu-podatok-2019-v-ukrayini-garyachi-zminy-yak-krok-do-yevropeyskoyi-modeli>. 3. Ставку екоподатку можуть підняти в чотири рази. *Вісник*. 2019. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100015083-stavku>

ekopodatku-mozhut-pidnyati-v-chotiri-razi. 4. Нікітішин А. Податкове регулювання як інструмент державної екологічної політики. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. Вип. 2. С. 126–137. 5. Нікітішин А. О. Податкове регулювання як складова соціального розвитку суспільства. *Бізнес Інформ*. 2017. № 9. С. 240-250. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_9_39. 6. Нікітішин А. О. Сучасний стан та тенденції розвитку екологічного оподаткування. *Світ фінансів*. 2016. № 4. С. 156–167. 7. Шевченко В. Країни ЄС вводять екологічний податок – квитки на лоукости подорожчають. 2019. URL: <https://nachasi.com/2019/10/24/eu-tax-aviatickets>.

УДК 657.1

А. О. Чубикіна, студент

Науковий керівник: **О. О. Сидоренко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ОФШОРИ – ДОБРЕ ЧИ ПОГАНО?

*«Понад половини світової торгівлі йде через офшори.
Понад половини банкових активів світу та третини
прямих іноземних інвестицій від багатонаціональних
корпорацій мають свої коріння в офшорах»
Н. Шаксон «Острови скарбів.
Податкові гавані та люди, що вкрали світ»»*

Ключові слова: офшор, оподаткування, офшорні зони, податки.

Доволі часто в медіа та соціальних мережах трапляється слово «офшор». Що ж воно означає? У перекладі з англійської – «поза берегом», це фінансовий центр, що залучає іноземний капітал шляхом надання спеціальних податкових та інших пільг іноземним компаніям, що зареєстровані на певній території, відмінній від місця виробництва. Проте поняття «офшор» більше зустрічається як ухилення від сплати податків, і той факт, що компанія не веде господарської діяльності в країні реєстрації, вже нібито дає підстави, що ця компанія офшор. Чи дійсно це так?

Вперше цей термін з'явився ще в 50-х роках ХХ століття, в Україні про нього дізналися в 1992 році. Офшорні юрисдикції розташовані по всьому світу, це, наприклад, Гонконг, Кіпр, Сінгапур, Дамаск, Багамські острови та ін. Організаційно-правові форми офшорів можуть бути різними: страхові компанії, банки, трастові, холдингові, фінансові, інвестиційні компанії [1].

Чи можна вважати відкриття офшору законним? З погляду законодавства, це не порушення закону, але незаконними можуть бути цілі його створення. Сюди відносять мінімізацію або «втечу» від оподаткування. Насправді, більшість власників створюють офшор з метою спрощення процедури адміністрування, деякі не довіряють українській судовій системі, тому що за кордоном є судова захищеність по міжнародним нормам і правилам [2]. Виділяють класичні, офшори з низьким рівнем оподаткування та з рівнем оподаткування вище середнього (таблиця). З класифікації видно, що в деяких все таки існує ставка податку [1].

Таблиця

Класифікація офшорів		
класичні	з низьким рівнем оподаткування	з рівнем оподаткування вище середнього
Не мають права вести діяльність у країні, в якій зареєстровані, сплачують лише фіксований податковий збір	Мають складати звіти, сплачують податки за спрощеною системою оподаткування	Зобов'язані здавати всі звіти, сплачувати податки і збори

Який позитивний ефект має підприємець після створення офшору? Насамперед, це секретність, відсутність штрафів, пені за правопорушення, також сюди відносять прозорість (у деяких зонах взагалі відсутність) звітності в офшорних юрисдикціях; безпечність володіння активами, маючи міжнародну захищеність від корупції; безпосередньо низька вартість послугів офшорної юрисдикції. Отже, офшорна зона – територія, яка забезпечує підприємцям, власникам сприятливий фінансовий клімат, а також є привабливою для інвестування. Недоліками є те, що невідомі офшорні структури ставлять під загрозу бізнес власника; можуть виникати пе-